



Euroopa
Komisjon



nr 63 jaanuar 2014

EUROOPA KALANDUS JA AKVAKULTUUR

- ✎ **Ebaseaduslikku kala? Tänan, ei.**
 - ✎ Säätva kalapüügi tulevik
 - ✎ Horvaatia ühineb ELiga
 - ✎ Antarktika mereökosüsteemid

Messid ja näitused

Esimene piirkondlik sümposium Vahemere ja Musta mere jätkusuutliku väikesemahulise kalapüügi kohta

St. Julian's (Malta), 27.–30. november 2013

Veebisait: <http://www.ssf Symposium.org/>

E-post: gfcms-secretariat@fao.org

Tel: +39 06 57055730

Kalamess „Fish International”

Bremen (Saksamaa), 9.–11. veebruar 2014

Veebisait: <http://www.fishinternational.com/en/>

E-post: info@fishinternational.de

Tel: +49 421 3505 260

Kalanduskomitee (COFI) kalakaubanduse allkomisjon, Bergen (Norra), 24.–28. veebruar 2014

Veebisait: <http://www.fao.org/cofi/ft/en/>

E-post: audun.lem@fao.org

Euroopa institutsioonide töö ajakava

Euroopa Parlamendi kalanduskomisjon

Veebisait: http://www.europarl.europa.eu/comparl/pech/calendar_2014.pdf

E-post: ip-PECH@europarl.europa.eu

Tel: + 32 2284 4909, Brüssel (Belgia)

või + 333 8817 6769, Strasbourg (Prantsusmaa)

• 22. jaanuar, 15.00–18.30

• 23. jaanuar, 9.00–18.30

• 10. veebruar, 15.00–18.30

• 11. veebruar, 9.00–18.30

• 17. märts, 15.00–18.30

• 18. märts, 9.00–18.30

Euroopa Liidu põllumajanduse ja kalanduse nõukogu

Veebisait: www.consilium.europa.eu

• 27. jaanuar, Brüssel (Belgia)

• 17.–18. veebruar, Brüssel (Belgia)

• 24.–25. märts, Brüssel (Belgia)

2 K A L E N D E R

3 J U H T K I R I

Röövpuudjatel on rasked ajad

4-7 U U D I S E D

Soovite ebaseaduslikku kala? Täna, ei. Pärast nelja aastat annab uus kontrollisüsteem käegakatsutavaid tulemusi

8-9 U U D I S E D

Säästva kalapüügi tulevik liidus ja mujal

10-11 U U D I S E D

Antarktika vete elusressursside kaitse komisjon CCAMLR ja Antarktika mereökosüsteemid

Horvaatia astub meie sekka

12 L Ü H I U U D I S E D

Meie lugejatele

Saatke meile oma arvamused ja ettepanekud järgmisel aadressil:

European Commission – Directorate-General for Maritime Affairs and Fisheries – Information, communication, inter-institutional relations, evaluation and programming Unit – Rue de la Loi 200 – B-1049 Brussels, või faksi teel numbril (+32) 2 297 95 64.

Juurde kirjutage märgusõna *Euroopa kalandus ja akvakultuur*.

E-post: fisheries-magazine@ec.europa.eu

- Euroopa Komisjoni merenduse ja kalanduse voliniku Maria Damanaki veebileht > http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/damanaki/index_en.htm
- Rakendus: Euroopa mereatlas > http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/atlas/index_et.htm
- Kalanduse valdkonna veebileht > http://ec.europa.eu/fisheries/index_et.htm
- Merenduse veebilehe aadress > http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/index_et.htm
- Uus e-uudiskiri > http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/index_et.htm

Euroopa kalandus ja akvakultuur on ajakiri, mida annab välja Euroopa Komisjoni merendus- ja kalandusosjade peadirektoraat. Ajakiri saadetakse tasuta tellimisavalduse esitajatele (vt tellimislehte lk 12). *Euroopa kalandus ja akvakultuur* ilmub viis korda aastas ning see avaldatakse ka merendus- ja kalandusosjade PD koduleheküljel (http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/magazine/index_et.htm).

Vastutav väljaandja: Euroopa Komisjon, merendus- ja kalandusosjade peadirektoraat, peadirektor.

Vastutust piirav tingimus: merendus- ja kalandusosjade PD vastutab vaid väljaande avaldamise üldküsimuste eest ega ole mingil viisil heaks kiitnud või kinnitanud selles avaldatavaid seisukohti. Ajakirjas avaldatud arvamusi ei saa tõlgendada Euroopa Komisjoni merendus- ja kalandusosjade PD ametliku seisukohana.

Komisjon ei vastuta väljaandes avaldatud andmete õigsuse eest.

Komisjon ega tema nimel tegutsevad isikud ei vastuta ajakirja kasutusviisi eest.

© Euroopa Liit, 2013

Väljaannet võib kopeerida vaid juhul, kui esitatakse viide allikmaterjalile.

Kaanefoto: © Euroopa Liit

Röövpüüdjatel on rasked ajad

2013. aasta alguses väljastas Interpol esimese lilla teatise laeva Snake kohta, mille meeskond on juba pikemat aega rahvusvahelist õigust eiranud. Euroopa Liit on selle laeva juba kandnud musta nimekirja ja keelanud selle ebaseaduslikult püütud kala müügi liikmesriikidele. Snake on üks paljudest laevadest, millele EL suunab oma ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastase tegevuse.

Ebaseadusliku kalapüügi vastu võitlevad ka ÜRO, Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon ja paljud vabaühendused, aga ka Ameerika Ühendriigid, Jaapan ja mitu piirkondlikku kalandusorganisatsiooni. Rahvusvahelise koostöö tugevdamise ja tõhusamaks muutmise abil saavutame oma nulltolerantsipoliitikaga käegakatsutavaid tulemusi.

EL on üleilmse ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastase võitluse eesotsas. Liidus parandatakse jõustamist investeeringutega taristusse ja personali. ELi riigid ühendavad jõud, et saada merele patrullid. Kui riik kvoodi ületab, peab ta selle tagasi maksma, püüdes järgmisel aastal vähem kala, nagu juhtus Hispaania makrelliga (*Scorpaenopsis*). Lisaks suurtele trahvidele võivad korduvrikkujad saada raskete rikkumiste eest trahvipunkte ja lõpuks võib nende kalalaevatunnistuse kehtivuse peatada.

Kolmandad riigid on seotud ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastase võitluse rahvusvaheliste kohustustega. Kui kolmandad riigid neid kohustusi ei täida, liigitatakse nad ebaseadusliku kalapüügi vastases võitluses koostööst keeldunuks ja lõpuks keelatakse nende kalandustoodete eksport ELi.

Ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastases võitluses kasutab EL tänapäevast tehnoloogiat, et hoida silma peal kala teekonnal võrgust lauale. Selget ja täpset infot pakkuval märgistusel on näha, kus ja kuidas on kala püütud, milline on kalaliigi teaduslik nimetus ja kas kala on külmutatud.

Jälgitavus ja märgistamine aitavad tarbijaid suunata ja harida. Teiste toiduainetega seoses on selgunud, et tarbijad soovivad, et need oleksid pärit stabiilsetest, usaldusväärsetest ja seaduslikest allikatest. Kui anda tarbijatele võimalus langetada teadlikke valikuid, tegutsevad nad üheskoos tõhusalt säästvuse nimel.

Avalikud haridusasutused on juba juhtinud tähelepanu tagasiheite probleemile ja aidanud saavutada laialdast toetust välditava kaaspüügi kaotamisele. Teadlikkuse parandamine kohutavast ebaseadusliku kalapüügi tavast on oluline samm selles suunas, et ookeanides toimuks kalapüük õiglasemalt.

Toimetus



© Euroopa Liit



Soovite ebaseaduslikku kala? Tänan, ei. Pärast nelja aastat annab uus kontrollisüsteem käegakatsutavaid tulemusi

Neli aastat tagasi otsustas EL alustada võitlust ebaseadusliku kalapüügi vastu nii liidus kui ka väljaspool liitu. Euroopa Liidus ühtlustati eeskirju, inspekteerimisi ja sanktsioone – kui süsteem on õiglasem, on ka rikkumisi vähem. Ülejäänud maailma jaoks suleti oma turud kahtlast päritolu kalale ja ähvardati majanduslike vastumeetmetega neid riike, kes merel toimuva ebaseadusliku tegevuse koha pealt silma kinni pigistavad.

„Ebaseaduslik kalapüük on mitmes mõttes kahjulik: see mõjutab täiendavalt kontrollimatult kalavarusid, õhnestab kalavarude kaitse alast tööd, moonutab turge ebaõiglase konkurentsiga ning kahjustab seadusekuulelikke kalureid ja kõiki rannikukogukondi, eelkõige arenguriikides. See on kuritegu keskkonna vastu, aga ka meie kõigi vastu.” Merenduse ja kalanduse volinik Maria Damanaki

ELi eeskirjade abil saab kontrollida Euroopa üht kõige olulisemat ühist ressursi – kalavarusid. Kuna kalad ei liigu ainult riigipiiride

sees või majandusvööndites, peavad eeskirju jõustama võrdsetl kõik liikmesriigid. Samuti ei saa me eirata mujal maailmas toimuvat. Meile imporditav kala (umbes 65% kogutarbimisest) peab olema püütud kooskõlas tänapäevaste kalakaitsepõhimõtetega.

Võitlus ülepuügi vastu – kõikehõlmav ja lõimitud tegutsemisviis kogu Euroopas

„Suutmatus jõustada oma eeskirju õhnestab kogu poliitika usaldusväarsust, olenemata sellest, kui mõistlik on see poliitika,” kinnitas volinik Damanaki 2010. aastal. *„Praeguseks on meil kehtestatud kõikehõlmav kontrolli- ja jõustamissüsteem – uus vahend, mis muudab ühise kalanduspoliitika tulevase reformi tulemusena sätestatud eeskirjad mõjusamaks.”*

Komisjoni kontrollisüsteemi reform ⁽¹⁾ sai alguse mõni aasta enne Euroopa kalanduse laiemat reformi, aga selle aluseks on sama

põhimõtte: kalavarude heaolu tagab rannikukogukondade heaolu. Selle põhimõtte kohaldamiseks oli vaja muuta killustatud süsteem võrdseid võimalusi pakkuvaks alaks, millel kehtivad mõistlikud ja toimivad eeskirjad.

Praegu on inspekteerimismetoodika selgelt ja ühtselt määratletud nii sadamas kui ka merel toimuvate inspekteerimiste jaoks. Tänapäeva andmekogumistehnoloogia, näiteks elektroonilised logiraamatud, müügiteatiste või satelliitseiresüsteemid, on muutnud püütud kala koguse hindamisel veavõimaluse peaaegu olematuks.

Ülepüügi korral kohaldatakse parandusmeetmeid kõigi suhtes. Käitajate puhul võib trahvipunktide süsteem (nagu autojuhtidelgi) viia kalalaevatunnistuse ajutise või isegi alalise tühistamiseni. Riikide puhul on komisjonil palju võimalusi, kuidas ülepüügile reageerida. Komisjon võib asjaomases riigis teostada auditi või uurimise. Ta võib nõuda olukorda parandava tegevuskava koostamist, nagu juhtus Malta (2011), Hispaania (2012) ja Läti puhul (2013). Äärmuslikel juhtudel, kui toimub korduv rikkumine,

riikide ressursid piiratud. Spetsiaalne amet (2) koondab riikide vahendid ja koordineerib nende kasutamist, suurendades üheskoos kokkulepitud kontrolli- ja inspekteerimisprogrammide abil nende mõju ja vähendades märgatavalt kulusid (3). See mitte ainult ei paranda riskihindamist ja -juhtimist, vaid suurendab ka usaldust ametite ja käitajate seas, luues nii tõeliselt euroopaliku kontrollitava.

Igal juhul saavad liikmesriigid alates järgmisest aastast kasutada umbes 150 miljonit eurot, et osta uusi patrull-laevu või -lennukeid ja koolitada rohkem personali. Lisaks jätkab Euroopa Merendus- ja Kalandusfond käimasolevate toimingute toetamist 480 miljoni euroga ning hakkab rahastama ka uuenduslikke meetodeid, näiteks DNA analüüs, et teha kindlaks partii täpne DNA-ahel ja päritolukoht. Sellele kõigele lisaks hakkavad ühise kalanduspoliitika reformi tulemusena 1. jaanuarist 2014 kehtima uued jätmete ja ülepüügi vastased eeskirjad. Nii on kalaressursside üldise ratsionaalse ja vastutustundliku kasutamise tagamise protsess terviklik.

Kontrollitehnoloogia kulud

ELi investeeringud, mis on suunatud regulatiivsesse kontrolli ELi liikmesriikides:

- elektrooniliste registreerimis- ja aruandlussüsteemide (ERS) väljatöötamine: 21,3 miljonit eurot
- laevade varustamine ERSiga: 33 miljonit eurot
- laevade varustamine laevaseiresüsteemidega: 16 miljonit eurot
- uus tehnoloogia ja IT-võrgud (andmebaasid, andmete valideerimine, jälgitavus, laevauuringud): 108 miljonit eurot
- katseprojektid: 1,5 miljonit eurot
- koolitused ja algatused teadlikkuse parandamiseks ühise kalanduspoliitika eeskirjadest: 1,7 miljonit eurot
- patrull-laevad ja -lennukid: 3,7 miljonit eurot
- kontrollitehnoloogiasse tehtud koguinvesteering: 185,2 miljonit eurot
- 12 000 kalalaeval on juba laevaseiresüsteem ja/või ERS ja üks kolmandik nende maksumusest on hüvitatud.

võib komisjon isegi peatada finantsabi andmise. Enne seda aga on komisjonil õigus vähendada järgnevatel aastatel kvote ülepüütud koguse võrra, nagu juhtus Hispaania makrellikvoodiga, mida vähendati 2013. aasta märtsis ülepüügi tõttu 65 000 tonni võrra. See oli üks ligi 300 sarnasest juhtumist pärast seda, kui asjaomane eeskiri kehtima hakkas.

Need eeskirjade eiramised avastati ELi enama kui 230 kontrollimissiooni käigus. Missioonid on kulukad ja keerulised ning

Võitlus ebaseadusliku, reguleerimata ja teatamata kalapüügi vastu – üleilmsete kalakaitsepõhimõtete planeerimine

Nagu paljude teistegi toodete puhul, on tänapäeva inimesed huvitatud toiduahela kvaliteedist ja usaldusväärsusest. Et tarbijad saaksid ostateva kala kvaliteedis kindlad olla ja kalurid ei jääks tööst ilma, tagab kõikehõlmav püügi sertifitseerimise süsteem, et kala teekond võrgust lauale oleks jälgitav. Seda võimaldavad tohutud investeeringud tänapäevatehnoloogiasse, nagu laeva-

(1) Nõukogu määrus (EÜ) nr 1224/2009, 20. november 2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr 1966/2006.

(2) Euroopa Kalanduskontrolli Amet asukohaga Vigo, Hispaania.

(3) Tuntud ka kontrolli ja inspekteerimise eriprogrammide ja ühiskasutuskavade nime all.



Sierra Leones võidetud lahing

Kampaanias ebaseadusliku ja röövpüügi vastu Lääne-Aafrika rannikul, mis on maailmas üks ebaseaduslikust, teatamata ja reguleerimata kalapüügist enim mõjutatud piirkondi, andis Ühendkuningriigis asuv Rahvusvaheline Keskkonnaõiguse Sihtasutus Sherbro jõe kogukonnale väikese järelevalvelaeva. Kohalikud kalurid said filmida ja

tuvastada rahvusvahelised traalerid, kes nende kaitstavates vetes ebaseaduslikult töötasid. See teave edastati komisjonile ja Aafrika riikide valitsustele. Komisjon alustas uurimise nende laevadega seoses ja nõudis piisavaid sanktsioone. See viis suurte trahvide, konfiskeeritud püügi ja riigi rannikualal tegutsenud laevade loovutamiseni.

seiresüsteemid ja elektroonilised registreerimis- ja aruandlus-süsteemid ning nendega seotud andmebaasid ja IT-võrgud.

Sertimine ja tänapäevatehnoloogia on eriti kasulik siis, kui kala on püütud kauges vetes, väljaspool ELi jurisdiktsiooni. Väärkäitumist on võimalik tuvastada tarneahela mis tahes punktis ja kui partii merepass on kuidagigi kahtlane, saab partii turulepääsu peatada.

See on üks paljudest murdelistest uuendustest, mis viidi sisse 2010. aasta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi määrusega (4), ning liikmesriigid haarasid sellest võimalusest kohe kinni – seni on keeldunud vähemalt 100 kahtlase kalasaadetise impordist ELi.

Samal ajal on ELi ja kolmandad riigid kiiresti reageerinud komisjoni palvele uurida kahtlasi laevu ja neid karistada. Vähema kui nelja aastaga on uuritud enam kui 200 ebaseadusliku kalapüügi juhtumit, millega on olnud seotud 27 riigi laevad. Umbes 50-le neist laevadest on tehtud trahve kogusummas üle seitsme miljoni euro.

Uus süsteem on kasulik ka selle poolest, et ELi riigid kohaldavad riskipõhist metoodikat ja kombineerivad seda tõhusamate kontrollidega sadamas. Hispaaniale kuuluvatel Kanaari saartel on ELi ja kohalike asutuste tiheda koostöö tulemusena tugevdatud kolmandate riikide laevade lossimiskontrolle kogu Las Palmase sadamas. Selle tulemusena lõpetasid teatud Aasia laevad (keda juba kahtlustati ebaseaduslikus tegevuses) oma kala lossimise Las Palmase sadamas ja enda toodete eksportimise Euroopa Liitu.

Kuid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi määrusega tahetakse liidusisest kontrollist enamat – püütakse saavutada seda, et maailma teised riigid järgiksid rahvusvahelisest õigusest (5) tulenevaid kohustusi ja ühineksid

ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastase võitlusega.

Et ärgitada lipuriike võtma meetmeid ebaseadusliku kalapüügi tegelevate laevade vastu, on EL koostanud laevade musta nimekirja. Selles nimekirjas olevate laevade väärted on kinnitust leidnud ja nad ei tohi oma tooteid ELi territooriumile lossida ega ühtsel turul müüa (6).

EL teeb koostööd ka kolmandate riikidega ja viib seal läbi auditeid ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi peatamise vahendite ja sellega seotud kohustuste täitmise kohta. Seni on läbi viidud enam kui 30 sellist missiooni ning mitut riiki on aidatud õigusraamistiku ja haldussuutlikkuse kohandamisel. Meie oskusteabe ja kogemuste toel reformib Indoneesia praegu oma kalavarude majandamise süsteemi. Ka Fidži, Togo, Sri Lanka, Vanuatu ja Panama on teinud kiiduväärt edusamme pärast seda, kui neid ametlikult hoiatati, et nad võivad sattuda musta nimekirja, kui ei võta kiiremas korras ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi midagi ette (7). Teised riigid, nagu Belize, Kambodža ja Guinea, on endiselt passiivsed, mistõttu on ELi majanduslikud vastumeetmed nende vastu üha tõenäolisemad.

Tasub ka märkida, et kui mõni kolmas riik on mingeid kalavarusid, mida ELiga jagatakse, üle püüdnud, ei jäta komisjon keelustamata selle riigi kalaimporti ELi, nagu näitas hiljutine poleemika Fääri saarte ümber.

Paljud kolmandad riigid on ELi korra eeskujul tegemas muutusi oma süsteemis. Nii Ukraina, Maroko kui ka Tšiili on kehtestanud kalapüügi sertimiskavad. Viimase kolme aasta jooksul on üle 55 arenguriigi saanud ELilt tehnilist abi kogusummas 32 miljonit eurot.

Suur osa ELi võitlusest toimub poliitilisel areenil, et teistest suurtest kalandusriikidest saaks meile vajalikud liitlased. Amee-

(4) Nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1936/2001 ja (EÜ) nr 601/2004 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1093/94 ja (EÜ) 1447/1999.

(5) Näiteks ÜRO mereõiguse konventsioon või kalavarude kokkulepe.

(6) Komisjoni 15. juuli 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 672/2013.

(7) Komisjoni 15. novembri 2012. aasta otsus.



rika Ühendriikide ja Jaapaniga ongi praeguseks allkirjastatud ühisavaldused ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu. Et tagada läbipaistvus olenemata kalapüügi asukohast, propageerib EL ülemaailmse püügisertifikaadi kehtestamist. EL jätkab tööd kõigis piirkondlikes majandamisorganisatsioonides ning koostööd selliste rahvusvaheliste organisatsioonidega nagu Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, ÜRO ja Interpol, et kaotada ebaseaduslik kalapüük ja kalavarusid laastavad tavad. Samuti toetatakse meetmeid, mille eesmärk on muuta ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük rahvusvahelisel tasandil kuriteoks.

65% ELis söödavast kalast on imporditud. On loomulik, et meie territooriumil kohaldatavaid karme eeskirju järgitakse ka neis pai-

gus, kus me kalastame või kust impordime. See kehtib ka inimväärsete elamis- ja töötingimuste kohta – röövpüüdjate laevameeskonda sageli väärkoheldakse ja nende inimõigusi rikutakse.

Kui reformitud ühine kalanduspoliitika viib meid uude merenduse hea juhtimise ajajärku, kaotades tagasiheite, vähendades kalapüüki säästvate tasemele ja detsentraliseerides juhtimist, on nulltolerants ülepüügi ning laastavate ja ebaseaduslike tavade suhtes tähtsam kui kunagi varem, sest vastupidine käitumine takistaks arengut kõigis neis valdkondades.

„Nüüd, kui ühise kalanduspoliitika reform on käimas, on minu järgmine prioriteet taas kalandusvaldkonna kontrolli- ja jõustamismeetmed,“ ütles volinik Damanaki.



Säästva kalapüügi tulevik liidus ja mujal

Uued säästva kalanduse partnerluslepingud (SKPLid) jõustuvad ajavahemikul 2013–2017. Uue poliitikaga kaasneb ka uus nimi. Lepingute peamine põhimõte ja võtmesõna „säästvus” on nüüd ka lepingute nimetuses, et nende lõppeesmärk oleks paremini märgatav.

See, et ühise kalanduspoliitika reformiga on oluliselt muutunud säästva kalanduse partnerluslepingute ülesehitus ja elluviimine, ei ole kokkusattumus. ELi jaoks peavad samad põhimõtted, mis kehtivad laevadele Euroopa vetes, kehtima ka väljaspool liidu territooriumi. Kolmandate riikide vetes kalastamise korral tuleb kohalikule kalandussektorile anda piisavat toetust säästvaks arenguks.

Seetõttu on uued lepingud

- teadusliku alusega;
- õiglasel ja säästval;
- jõustatavate eeskirjade kohaldamisalas hõlmatud;
- tugevama seire- ja kontrollisüsteemiga;
- täielikult läbipaistvad.

Parem majandamine on kalandusalaste partnerluslepingute reformi oluline osa. EL soovib põhjalikumalt analüüsida kalandusalaste partnerluslepingute teaduslikku alust, paremini hinnata nende täitmist ja teabe läbipaistvust.

Ka püügitasusid ajakohastatakse, et neis kajastuksid praegused turuväärtused. Viimaste aastate tuunihindade tõusu tõttu on see väga oluline. Juurdepääsuõiguste ja püügitasude poliitika on kooskõlas võrdsuse põhimõtetega. Näiteks kaotatakse eraettevõtetele antavad varjatud toetused ja makstakse kolmandatele riikidele nende loodusvarade kasutamise eest õiglast hinda. Lisaks on säästva kalanduse partnerluslepingute kohaselt püütud kalandustoodet jälgitavad kogu tarneahela ulatuses, mis on kasulik nii aruandluse kui ka läbipaistvuse seisukohalt, aga ka tarbijale.

Uued SKPLid eristavad ka ELi juurdepääsuõiguste eest tehtavad maksed maksetest partnerriikide kalandussektorile. ELi toetus kohalikele kalandussektoritele aitab parandada kohalike partnerite teaduslikku, haldus- ja tehnilist suutlikkust, et arendada oma kalandust säästvalt. Lepingute juhtimist on samuti tugevdatud, eelkõige inimõiguste valdkonnas. Uute SKPLide inimõiguste klausel näitab ELi soovi kohaldada samu põhimõtteid nii liidus kui ka sellest väljaspool.

Säästvusele keskendumise kõrval pakuvad SKPLid palju võimalusi ja kasu mõlemale lepingupoolele ning need võivad lepingute kehtivuse jooksul edasi areneda.

Säästva kalanduse partnerluslepingud (SKPLid) on kahepoolsed lepingud ELi mittekuuluvate rannikuriikidega (partnerriikidega), kes lubavad ELi laevadel püüda üleliigseid kalavarusid oma majandusvööndis. Rahalise hüvitise eest antakse juurdepääsuõigused ning rahastatakse säästva kalapüügi arendamist ja kalavarude majandamise üldist parandamist.

SKPLid täiendavad mitmepoolseid lepinguid, mis hõlmavad kommertskalapüüki rahvusvahelistes vetes. Neid reguleerivad piirkondlikud kalavarude majandamise organisatsioonid ja need jagunevad kaheks: tuunipüügilepingud, mis võimaldavad ELi laevadel püüda pika rändega liike Atlandi, India ja Vaiksel ookeanil, ning erinevad lepingud, mis annavad ELile juurdepääsu erinevate kalaliikide (sh krevetid) püüdmiseks (põhjalähedane, pelaagiline püük jne) partnerriikides.

Tulemuslikuma juhtimise strateegiad on uute lepingute puhul üks prioriteet. ELi laevade tegevuse parema seire tagab elektrooniline registreerimis- ja aruandlussüsteem (ERS). See on tõhus andmekogumistööriist, mis talletab info laevade püütavate liikide kohta. ERS parandab ka ELi kalapüügitegevuse läbipaistvust väljaspool liidu territooriumi ja soodustab teabevahetust partnerriikidega. Nii on see kasulik mõlemale poolele.

Partnerriikide majandusvööndis jaotatakse ümber kalapüügiõiguse saamise kulud. Varem rahastas EL neist kuludest umbes kahte kolmandikku, aga uute säästva kalanduse partnerluslepingute kohaselt kannavad laevaomanikud kuni 70% tuunipüügilepingutes osalemise tasudest.

EL allkirjastas Seišellidega sõlmitud kalandusalase partnerluslepingu uue kuueaastase protokoll 10. mail 2013. Protokolliga tagatakse ELi India ookeani tähtsaima tuunipüügilepingu pikaajaline jätkumine nii ELi laevade kalapüügi võimaluste seisukohalt kui ka rahalise kasu seisukohalt, mida Seišellid selle eest saavad.

Praegu suurima tuunipüügilepingu – ELi ja Seišellide kalandusalase partnerluslepingu – uue protokolliga kohaselt võib 40 ELi seinnoodalaeva ja triivõngejadaga kalalaeva püüda Seišellide majandusvööndis tuuni ja teisi pika rändega kalaliike. Vastutasuks maksab EL kahel aastal enam kui viis miljonit eurot, millest poole summa ulatuses toetatakse Seišellide kalanduspoliitikat. Järgneval neljal aastal maksab EL igal aastal viis miljonit eurot, millest pool läheb taas kohalikule kalandussektorile.



© Dreamstime

Valdkondliku toetusega rahastatakse erianalüüsideadmeid, et tagada Seišellide kalandustoodete vastavus ELi toiduohutuseeskirjadele ja impordi kvaliteet. Lepinguga saavad Seišellid oma ressursside eest õiglast tulu ning ka ELi abi oma kalavarude säästvaks ja pikaajaliseks majandamiseks. Näiteks on EL rahastanud uue kai valmimist Victorias. Nüüd saavad suured seinnootalaevad lossida otse sadamas. ELi rahastuse abil on olnud võimalik arendada laevade võimsust ja ka väikeseid kalatööstusi, mida saavad kasutada pooltööstuslikud triivõngejadaga kalalaevad.

Kalandusalastes partnerluslepingutes sätestatud rahalised maksed on suunatud partnerriikide erivajaduste rahuldamisele. Näiteks on uue ELi ja Elevandiluuranniku vahelise kalandusalase partnerluslepingu alusel rahastatud mitut erinevat algatust: alates uue vesiviljelustehnika andmisest kahele tegevuskohale, püügistatistika kogumisest majandusvööndis ja kalurite koolitusest kuni kalandusministeriumi ülesehitamiseni pärast kodusõda.

Nende SKPLide kaudu jätkab EL võitlust ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu ning on juba andnud Elevandiluurannikule valdkondlikku abi kontrollitaristu täiustamiseks. ELi raha on eraldatud ka teadusuuringutele avamerel, laevaseiresüsteemi seadmete paigaldamisele ja uute inspektorite väljaõpetamisele.

Järgmised sammud on uute kalandusalaste partnerluslepingute tugevdamine ja aktiivse partnerluse võrgustiku laiendamine.

Võrdsusele, säästvusele, läbipaistvusele ja heale juhtimistavale kui tugevatele alustele üles ehitatud uute **säästva kalanduse partnerluslepingute abil**, mis täienevad koos Euroopa kalanduse reformiga, kasutatakse avaliku sektori raha paremini ja keskendutakse reaalsele kasule Euroopa kodanike ja partnerriikide jaoks. Nüüd keskendutakse aktiivsete partnerlussuhete arvu suurendamisele, et propageerida ELi ettenägelikku suhtumist mereressursside kaitsesse.

ELi kalandusalased partnerluslepingud

- 20 kalanduslepingut
- 7 soikunud lepingut (protokollita)
- 12 aktiivset kalandusalast partnerluslepingut (kehtivad protokollid)
- 9 tuunipüügilepingut
- 2 mitme liigi püüdmise lepingut
- Hiljuti lõppesid läbirääkimised Marokoga (mitme liigi püüdmise leping).
- Tulevikus on oodata uusi kalandusalaseid partnerluslepinguid.

Partnerluslepingute täielik loetelu

Mitme liigi püügi lepingud	Tuunipüügilepingud Lääne-Aafrika	Tuunipüügilepingud India ookean	Soikunud lepingud	Tuunipüügilepingud Vaikne ookean	Hiljuti lõppenud läbirääkimised (mitme liigi püügi leping)
Gröönimaa Mauritaania	Elevandiluurannik Cabo Verde São Tomé ja Príncipe Gabon	Komoorid Madagaskar Mauritius Mosambiik Seišellid	Gambia Guinea Guinea-Bissau Ekvatoriaal-Guinea Mikroneesia Senegal Saalomoni saared	Kiribati	Maroko



Antarktika vete elusressursside kaitse komisjon CCAMLR ja Antarktika mereökosüsteemid

Antarktika arvukad õhu- ja ookeanihoovused ning šelfiliustikud ja veed on kodus mitmekesistele ja rikkalikele ökosüsteemidele, mis muudavad selle piirkonna üleilmselt tähtsaks.

Kuigi Euroopa-poolne Antarktika avastamine ja uurimine alates 19. sajandist on avanud Antarktika teadusuuringutele, on see avanud tee ka reguleerimata hülge- ja vaalajahile, krilli ülemäärasele püüdmisele, sõjalistele tegevustele ja erinevate riikide nõuetele selle territooriumi suhtes.

Antarktika leping pani 1959. aastal aluse esmakordsele rahvusvahelisele koostööle, kui 12 riiki leppisid kokku selles, et käsitleda 60 kraadi paralleelist lõunasse jäävat ala teadusliku kaitsealana, kus kaitsta ja uurida selle ala peaaegu puutumatuid mereökosüsteeme. Sellest ajast peale on seal olnud keelatud sõjaline tegevus ja loodusvarade kasutamine (v.a mereressursid).

25-liikmeline valitsustevaheline Antarktika vete elusressursside kaitse komisjon CCAMLR, kuhu kuulub nii EL kui ka kaheksa selle liikmesriiki, asutati 1982. aastal. Komisjoni ülesanne on tagada Antarktika vete elusressursside kaitse ja mõistlik kasutamine.

CCAMLR arvestab oma teaduskomitee tippuuringute tulemustega ning rakendab kõikehõlmavaid mereökosüsteemi kaitse ja kalavarude säästva majandamise meetmeid. Need meetmed on osa tavast, mis kujunes välja vastusena teadlaste avastusele, milline mõju oli 1960. ja 1970. aastate ülepüügil, ja üha suurenevale ärihuvile Antarktika ökosüsteemi ühe olulisima kalaliigi, krilli vastu.

Kooskõlas ökosüsteemipõhise kalavarude majandamise põhimõtetega majandatakse Antarktika kalavarusid säästvust silmas pidades. Seda toetab õigusraamistik, mis aitab säilitada olemasolevaid ökoloogilisi seoseid. Sellise meetodiga kaitstakse kalavarusid, püüdes sihtliike, nagu patagoonia kihvkala, krill ja haugjääkala, aga ka nendega seotud liike samas ökosüsteemis.

Meetodit toetavad ka merekaitsealad, mille abil tahetakse kaitsta alasid, mille merekeskkonna elurikkus on erakorraline, kehtestades erieeskirjad inimtegevuse juhtimiseks.

Merekaitsealadel on kaks otstarvet: looduskaitse ja kalavarude majandamine. ELi ettepaneku alusel õnnestus CCAMLRil luua 2009. aastal Lõuna-Orkney saarte mandrilavale piirkonna esimene merekaitseala.

Merekaitsealad on olulised ka selleks, et saada ettekujutus ökoloogiast laiemalt, näiteks kalapüügi ja kliimamuutuste mõjust.

Ida-Antarktikas on maailma üks elurikkamaid ökosüsteeme, kus on mitmekesine avaookean ja merepõhi, mis pakuvad elupaika mereimetajatele, pingviinidele ja merelindudele, ning oluliste kalaliikide kudemis- ja kasvualad.

Kooskõlas ELi rahvusvaheliste kohustustega ja mõistes Antarktika üleilmselt tähtsust, esitas EL koos Prantsusmaa ja Austraaliaga 15.–16. juulil 2013. aastal Saksamaal Bremerhavenis toimud CCAMLRi erikohtumisel ettepaneku luua Ida-Antarktika merekaitsealade esindussüsteem (EARSMPA).

EARSMPA ettepaneku eesmärk oli seitsme kaitseala loomine Ida-Antarktika olulistel ookeanialadel. Selle toetajad tahavad luua CCAMLRi kõiki biogeograafilisi alasid esindava süsteemi, võttes aluseks parima olemasoleva teadusliku teabe. CCAMLRi liikmed aga ei suutnud EARSMPA ettepanekus täielikult kokku leppida – Venemaa ja Ukraina blokeerisid selle.

Euroopa Komisjoni merenduse ja kalanduse volinik Maria Damanaki väljendas nõrdimust: „*Kurb, et enamuse toetust nende alade kaitsele takistas vähemus.*” Volinik Damanaki kirjeldas tulemust kasutamata jäänud võimalusena, aga ta avaldas lootust, et seda saab peagi parandada.

Poliitilise üksmeeleni jõudmiseks on veel vaja vaeva näha. Antarktika merekaitsealade teemaliste ettepanekute ratifitseerimiseks on vajalik kõikide liikmete nõusolek ja Bremerhaveni kohtumine näitas vaid, millistest probleemidest tuleb selle saavutamiseks jagu saada.

Järgmine dialoogivõimalus avaneb CCAMLRi iga-aastaselt kohtumisel Austraalias Hobartis. EL kinnitab jätkuvalt oma teaduslikku ja poliitilist pühendumust Antarktika piirkonnale ning usub, et Ida-Antarktika merekaitsealad saab luua avatud ja koostööaldiste arutelude tulemusena.

Üleilmselt tähtsate, aga haavatavate alade ametlik tunnustamine ja kaitsmine tähendaks looduskaitse ja majandamise uut ajastut. Samuti oleks see näide parima olemasoleva teadusliku teabe kasutamisest Antarktika vete kaitse puhul ja sealse rahvusvahelises koostöös.

Horvaatia astub meie sekka

Horvaatia Vabariik on alates 1. juulist Euroopa Liidu liige. Liitudes just uue ühise kalanduspoliitika elluviimise ajaks, on riigil suurepärase võimalus muuta oma kalandussektor säästvamaks ning kalatööstus tugevamaks ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisemaks. See liitumine soodustab kaubandust ja liikuvust ELis ning võimaldab rahastamist ja tehnilist abi.

Vahemere kõige põhjapoolsemas tipus asuval Horvaatial on üks Euroopa pikimaid ja mitmekesisemaid rannajooni, mis ulatub põhjas asuvalt Istria poolsaarelt Kotori laheni lõunas. Ei ole üllatav, et merendustraditsioonid ja -tavad on osa Horvaatia kultuurist.

Kalapüük ei ole erand. Riigi kalandussektor on mitmekesine, hõlmab peamiselt väikesemahulist kalapüüki ja on majanduslikult tähtis: püügi, kalafarmide ja töötlemise valdkonnas töötab umbes 14 000 inimest. Kalandussektoris laiemalt on saanud tööd veel 10 000 inimest (1).

Kalandussektor aitab kaasa ka sellele, et riigi väliskaubanduse bilanss on positiivne (2). Horvaatia impordib odavaid kalaliike (nt harilik heeringas) ja ekspordib väärtuslikke liike (nt harilik tuun), mis saadetakse otse Jaapanisse.

Enamik Horvaatia kommertskalapüügilaevu on tavapärased alla 12 meetri pikkused laevad, milles kasutatakse väikeseid seadmeid püüdmiseks ranna lähedal. 2011. aastal oli 90% riigi kalalaevastikust seinnootalaevad ja vaid 6% kogupüügist, mis ulatus 70 535 tonnini (3), tuli traaleritelt.

Ülepüük on ka Horvaatias probleem. Seetõttu on vaja teha kohandusi, et saavutada ühise kalanduspoliitika reformi tulemusena kehtestatud nõuetele vastavus ja ELi üldise säästvuse eesmärk. Selleks on Horvaatia jaoks kehtestatud üleminekukord. Mittesäästva kalapüügi järgjärgulisele kaotamisele aitab eelkõige kaasa 2014. aasta jaanuarist kehtima hakkav uus rahastamiskava.

Tänu ühinemisele ELiga saab nii olemasolevaid kui ka tulevase rahalisi vahendeid suunata vesiviljelusse, mis on tänapäevase säästva mereandidega varustamise vajalik ja lahutamatu osa.

Horvaatia kliima ja eriti puhtad ranniku- ja siseveed pakuvad suurepäraseid tingimusi nii mage- kui ka soolase vee vesiviljelusele. Nii on mõlemal sektoril palju võita, kui võetakse kasutusele uus tehnoloogia, töötatakse välja uued tooted ja juurutatakse sellised turundusvahendid nagu nõuetekohane märgistamine ja väärtuslike nišitoodete brändimine. ELi rahastamisega aidatakse kaasa tootmise



suurendamisele olulisimades kalakasvatuse valdkondades, näiteks huntahvena ja kuld-merikogre kasvatamine, milles on Horvaatial pikad traditsioonid ja oskusteave.

Enam kui tuhat saart ja suvel sageli 25 kraadini küündiv merevesi muudavad Horvaatia ranniku turistide meeliskohaks. See sektor on majanduslikult küllaltki tähtis, ulatudes 26,5%ni riigi SKPst (Ülemaailmse Turisminõukogu andmetel suureneb see näitaja edaspidi 4,9% aastas). Kõige olulisemad on ranniku- ja kruisiturism, mille puhul enamik külastajaid peatub mereäärsetes kuurortides. Ent nende valdkondadega kõrvuti on ka parvlaevateenused, lähimereveod, jahisõit ja väikesadamad hea planeerimise ja investeerimise korral sama paljulubavad. Just seda püütakse teha nn sinise majanduskasvu strateegiaga, mille finantshoob on Euroopa Merendus- ja Kalandusfond.

Kokkuvõtteks võib öelda, et ELi abi mitte ainult ei aita ajakohastada kalandussektorit, vaid aitab kaasa ka laiemale meremajandusele. Horvaatia traditsioonid ja teadmised koos ELi liikmeks olemise eelistega võimaldavad riigil keskenduda säästvusele ja saavutada parim konkurentsieelis, mis ühel riigil 21. sajandil olla võib – pikaajaline stabiilne majanduskasv.

(1) Allikas: Horvaatia Vabariigi kalanduse arengu strateegilise kava projekt, 2013, <http://www.mps.hr/ribarstvo/default.aspx?id=9>.

(2) Ainuüksi 2011. aastal ekspordis Horvaatia 38 493 tonni kala, mille väärtus oli 130 miljonit eurot (sh soola- ja värske anšoovis, sardiinid ja värske huntahven). Allikas: Horvaatia Vabariigi kalanduse rakenduskava programmiperioodiks 2007–2013 (eelnoü), Zagreb 2013, <http://www.mps.hr/ribarstvo/default.aspx?id=9>.

(3) Allikas: Horvaatia Vabariigi kalanduse rakenduskava programmiperioodiks 2007–2013 (eelnoü), Zagreb 2013, ja Horvaatia laevastikuregistri väljavõte 5. juuli 2013. aasta seisuga.

Kalavarude olukorrast

Kui reformitud ühise kalanduspoliitika ülim eesmärk on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust tagav kalapüük aastaks 2015, siis põhjapoolsetes vetes on olukord juba edukalt kontrolli alla saadud. Vahemerega on lood teised, nagu räägiti ka selle aasta seminaril Euroopa vete kalavarude olukorra kohta.

Alates 2002. aastast on kalastussuremus ja püügikoormus Atlandi ookeani kirdeosas vähenenud, kudekarja biomass on suurenenud ja paljude liikide maksimaalne jätkusuutlik saagikus on saavutatud. Praegu toimub 61% hinnatud kalavarude püüdmine maksimaalse jätkusuutliku saagikuse tasemel. See näitaja oli 2005. aastal vaid 2%, 2008. aastal 12% ja 2012. aastal 53%. Euroopa Liidu kalavarude majandamise meetodika, mis tugineb teaduslikele alustele ning mille peamised põhimõtted on läbipaistvus, koostöö ja hea juhtimistava, on selgelt ära tasunud.

Peale selle on majandusanalüüsi tulemusena selgunud, et Atlandi ookeani kirdeosas on kasum suurenenud, vaatamata sellele et küttus on kallim ja püügimahud väiksemad. See näitab, et kvaliteetsema kalaga kaasnevad ka kõrgemad hinnad.

Euroopa merenduse ja kalanduse volinik Maria Damanaki on märkinud, et „põhjapoolsete merede kohta on tehtud raskeid otsuseid, aga kalavarud on paranenud ja selle tulemusena on valdkond muutunud kasumlikumaks. See on õigustus teadlaste ja kalandussektori raskele tööle kalavarude kaitsmisel ja taastamisel.”

Vastupidiselt edule Atlandi ookeani kirdeosas, Põhjamerel ja Lääneremal on olukord Vahemeres ja Mustas meres teel halvemuse poole. Tervelt 9% Vahemere kalavarudest on ülepuütud.

Tõsi, Vahemerele on olukord keerulisem, kuna sealseid varusid kasutavad ka Põhja-Aafrika ja Vahemere idakalda riikide kalalaevad, mis tähendab, et kokku tuleb leppida kõigi suhtes kohaldatavad majandamisemeetmed.

Isegi kui arvesse võtta nii poliitilisi kui ka territoriaalseid raskusi, on edusammud Vahemerele ikkagi liiga aeglased. ELi arvates peaksid liikmesriigid ja Vahemere piirkondlik nõuandekomisjon tegutsema ettenägelikumalt ja kohaldama ülepuügi suhtes lokaalset meetodikat. Vaja on tulemuslikku tegutsemist ja aega pole raisata.

Teadlased soovivad võtta kohe mitu meetet: piirata püügikoormust ja -mahte, et vähendada põhjalähedase püügi sihtkalade suremust, kehtestada pelaagilise püügi väikeste sihtliikide puhul lubatud kogupüügi süsteem ning muuta püügivahendite selektiivsust.

Komisjon jätkab juhtalgatustega muuta Vahemere kalavarud jätkusuutlikuks, aga on selliste alade nagu Lioni laht, Liguuria meri ja Baleaari meri säästva majandamisega viivitamise pärast nõrkinud.

EL tugineb kalavarude majandamisel usaldusväärsele teaduslikule teabele. Teadusuuringute andmed ja tulemused avalikustatakse, et protsessid ja otsused oleksid igati läbipaistvad. EL soodustab ka kalandussektori ja teiste sidusrühmade osalust, esitledes ja arutades majandamiskavu ja andmeid avalikes foorumites, näiteks komisjoni iga-aastasel Euroopa vete kalavarude olukorra teemalises seminaril, millest kõik huvitatud osapooled ja kodanikud võivad osa võtta ja mille arutelusse oma panuse anda.

Selle aasta seminar toimus 17. septembril Brüsselis ja sellel osalesid kalandussektori esindajad, keskkonnaorganisatsioonid, kodanikud ja ajakirjanikud. Rahvusvahelise Mereuurimise Nõukogu ja kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomitee teadlased esitlesid uusimaid bioloogilisi ja majandusandmeid Euroopa vete kalavarude olukorra ja Euroopa kalalaevastike majandusliku olukorra kohta.



UUS E-UUDISKIRI: merendus- ja kalandusajade peadirektoraat (DG MARE) hakkas välja andma igakuist e-uudiskirja, mis annab lugejatele teavet Euroopa merenduse ja kalanduse uusimate arengusuundumuste, värskeimate uuringute, väljaannete ja videote ning eelseisvate ürituste kohta. Tellige endale tasuta e-uudiskiri veebilehelt http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/index_et.htm

Tellimiskupong

Saatke see kupong postiga alljärgneval aadressil:

Commission européenne
DG Affaires maritimes et pêche
 Unité «Information, communication, relations inter-institutionnelles, évaluation et planification»
 Rue de la Loi, 200
 B-1049 Bruxelles

või faksi teel numbril (+ 32) 2 297 95 64

E-post: fisheries-magazine@ec.europa.eu



Soovin saada tasuta ajakirja *Euroopa kalandus ja akvakultuur* (5 numbrit aastas) järgmises keeles:

- | | | | | | | | | | | | |
|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|
| BG | ES | CS | DA | DE | ET | EL | EN | FR | GA | IT | LV |
| LT | HU | MT | NL | PL | PT | RO | SK | SL | FI | SV | |

Eksemplaride arv:

Perekonnanimi: Eesnimi:

Asutus/ametikoht:

Tänav: Nr.: Postkast:

Postiindeks: Linn: Riik:

Tel.: Faks:



Väljaannete talitus



Ma soovin olla kursis Euroopa Komisjoni tegevusega ühise kalanduspoliitika ja lõimitud merenduspoliitika valdkonnas.

E-post:

Ma võtan teadmiseks, et komisjon kohustub mitte avaldama minu andmeid kolmandatele isikutele ning mitte kasutama neid andmeid eesmärkidel, mis ei ole seotud nende kogumisega või mis on seotud otsese või kaudse reklaamiga. Mul on õigus mis tahes hetkel nõuda, et minuga ei võetaks rohkem ühendust.